

सिद्धार्थः

एकदा बालः सिद्धार्थः प्रातः भ्रमणाय उपवनम् अगच्छत् । उपवने
बहवः खगाः मधुरं कूजयन्ति स्म । सिद्धार्थः पक्षिणः अपश्यत् । तेषाम्
कलरवं श्रुत्वा अतुष्यत् । किञ्चित् कालानन्तरं तस्य भ्राता देवदत्तः
अपि उपवनम् आगच्छत् । सः शरेण आकाशे एकम् हंसम् अबिध्यत् ।
शरेण बिद्धः हंसः भूमौ अपतत् । सिद्धार्थः करुणया तं हंसं कुटीरम्
आनयत् । तत्र हंसस्य परिचर्याम् अकरोत् । देवदत्तः स्वशरेण विद्धं
हंसं ग्रहीतुं तत्र आगच्छत् । सिद्धार्थः देवदत्तम् अवदत् – “त्वम् अस्य
हंसस्य घातकः, किन्तु अहम् तु अस्य रक्षकः । अतः अयम् मम
हंसः ।”

अथ सिद्धार्थस्य देवदत्तस्य च मध्ये विवादः अभवत्। देवदत्तः
नृपस्य समीपम् अगच्छत्। सिद्धार्थः अपि तेन सह तत्र अगच्छत्।
देवदत्तः नृपं सर्वं वृत्तान्तम् अकथयत् तथा सिद्धार्थः अपि स्वम् पक्षम्
अवदत्। नृपः तम् सर्वम् अशृणोत् निर्णयं च अकरोत् – “अयं हंसः
तु सिद्धार्थस्य एव, यतः सः अस्य रक्षकः।” उक्तम् हि “रक्षकः भ
क्षकात् श्रेष्ठः”